

O'RTA MAXSUS VA PROFESSIONAL TA'LIM TASHKILOTLARI PEDAGOG KADRLARINI ATTESTATSIYADAN O'TKAZISH UCHUN ANESTEZIOLOGIYA VA REANIMATSIYA ASOSLARI FANIDAN MALAKA TEST SINOVI TOPSHIRIQLARI SPETSIFIKATSIYASI

I. Maqsad

Mazkur test varianti tafsilotining maqsadi kasbiy ta'lim fanlarini bilish darajasini baholashning malaka toifalarini berish test tizimi doirasida Anesteziologiya va reanimatsiya asoslari talabgorlarining bilim darajasini aniqlash va sertifikatlash uchun qo'llaniladigan test varianti formati (topshiriqlar soni, turi, vaqt me'yori), fan mazmuni tarkibi, kognitiv ko'nikma darajalari, baholash mezonlari va talabgorlarning tayyorgarlik darajasiga qo'yiladigan talablarni belgilashdan iborat.

II. Me'yoriy asoslar

1.O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 17-sentyabrdagi **"Maktabgacha, umumiy o'rta, o'rta maxsus, professional va maktabdan tashqari ta'lim tashkilotlari pedagog kadrlarini attestatsiyadan o'tkazish tartibini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"**gi 572-sonli Qarori.

III. Baholash qamrovi: mazmun sohalari

Anesteziologiya va reanimatsiya asoslari

- 1.Anesteziologiya va reanimatsiya haqida tushuncha;
2. Narkoz nazariyasi;
- 3.Terminal holatlar;
4. Elementar o'pka – yurak reanimatsiyasini o'tkazish;
- 5.O'tkir nafas yetishmovchiligida reanimatsiya va intensiv terapiya;
6. O'tkir yurak-tomir yetishmovchiligi;
- 7.Shok holatlarida reanimatsiya va intensiv terapiya;
- 8.Koma holatlarida reanimatsiya va intensiv terapiya;
- 9.O'tkir zaharlanish, cho'kish, bo'g'ilish va boshqa shoshilinch holatlar.

IV. Baholanadigan mazmun sohalar va konstruktlar

T/r	Mazmun sohalar	Konstruktlar	Ulushi (%)	Testlar soni
1	Anesteziologiya va reanimatsiya haqida tushuncha.	Anesteziologiya va reanimatsiya haqida tushunchani, Anesteziologiya - reanimatologiya bo'limida sanitar gigiyenik tartibni, aseptika va antiseptika qoidalarini biladi. Reanimatsiya va intensiv terapiya bo'limlarini tarkibi va vazifalari biladi, intensiv terapiyani o'tayotgan bemorlarni jismoniy va ruhiy holatini biladi. Intensiv kuzatuv apparatlaridan foydalanish holda bemorlarni nazorat qilishni biladi. Hujjatlarni yuritishni biladi va ko'nikmalarga ega bo'ladi. Reanimatsiya va intensiv terapiya bo'limlarni palata va koridor ,hojatxona va muolaja xonalarini kundalik tozalash va yakuniy tozalashni o'tkazishni biladi va ko'nikmalarga ega bo'ladi. Ishlatilgan jihozlarni dezinfeksiya va sterilizatsiya qilish hamda utilizatsiya qilishni biladi va ko'nikmalarga ega bo'ladi.	2,5 %	1 ta
2	Narkoz nazariyasi	Narkoz nazariyasini. Ingalyatsion narkoz apparatlarini, respiratorlarni, jihozlar va moslamalarni zararsizlantirishni biladi va ko'nikmalarga ega bo'ladi. Narkoz va nafas apparatlarini ishlatish qoidalarini biladi va ko'nikmalarga ega bo'ladi. Apparatlar bilan ishlaganda texnika xavfsizligi qoidalari, bemorlarni anesteziya va operatsiyaga tayyorlash, bemorni anesteziyaga bevosita tayyorlash, operatsiya va anesteziya vaqtida monitoring o'tkazish. Ingalyatsion narkoz apparatlarini, respiratorlarni, jihozlar va moslamalarni zararsizlantirish – Narkoz va nafas apparatlarini ishlatish qoidalari, apparatlar bilan ishlaganda texnika xavfsizligi qoidalari – Endotraxeal va endobronxial umumiy anesteziya, laparoskopik operatsiyalarda og'riqsizlantirish Hujjatlarni yuritishni, ishlatilgan jihozlarni dezinfeksiya va sterilizatsiya qilishni hamda utilizatsiya qilishni biladi va ko'nikmalarga ega bo'ladi.	32,5 %	13 ta
3	Terminal holatlar.	Terminal holat sabablarini, bosqichlari (aganalold, terminal pauza, aganal, klinik va biologik o'lim) klinik belgilari, klinik va	2.5 %	1 ta

		biologik o'lim belgilari farqlash, beloglazov belgis, bemorlarni qon bosimi, pulsi, nafas olish soni, tana haroratini o'lchash va ko'z qorachig'ining yorug'likka reaksiyasini aniqlash. Havo o'tkazgichlardan foydalanishni biladi va ko'nikmalarga ega bo'ladi.		
4	Elementar o'pka – yurak reanimatsiyasini o'tkazish	Bemorni elementar o'pka –yurak reanimatsiyasiga tayyorlashni biladi. Yurakni massaji turlari va ko'rsatmalari: To'g'ri va bilvosita. Elementar o'pka –yurak reanimatsiyasi o'tkazishni yangi prinsiplari. Elementar o'pka –yurak reanimatsiyasi o'tkazishni metodologiyasi va ketma-ketligini o'zlashtirish. Yuqori nafas yo'llari o'tkazuvchanligini ta'minlash turlarini. O'pkaga sun'iy nafas berish usullari. Yurakni massaj qilishdagi xatoliklar va ularni oldini olish. Elementar o'pka –yurak reanimatsiyasi samaradorligini aniqlash. Ishlatilgan jihozlarni dezinfeksiya va sterilizatsiya qilish hamda utilizatsiya qilish SSVni buyruqlari asosida biladi va ko'nikmalarga ega bo'ladi.	10 %	4 ta
5	O'tkir nafas yetishmovchiligid a reanimatsiya va intensiv terapiya	Nafas a'zolari tizimi anatomiyasi va fiziologiyasini biladi. O'tkir nafas yetishmovchiligi haqida tushuncha. O'tkir nafas yetishmovchiligi sabablari klinikasi. Patologik nafas turlari. Gipoksiya giperkapniya bradipnoe taxipnoe holatlarida intensiv terapiya. Traxeostomiya, konikotomiya. Oksigenoterapiya. O'pkaga sun'iy nafas berish apparatlari. Nafas olish soni sanash. Mazkur mashg'ulot klinika oldi amaliyot xonasida o'tkazilishi maqsadga muvofiq. Sun'iy nafas oldiruvchi meditsina ashyolari va ularni tayyorlab, mulyajda qo'llash. Kekirdak intubatsiyasiga ko'rsatma va intubatsiya uchun asboblarni to'plamini tayyorlash. Sun'iy nafas berish apparatlarini ishchi holatiga keltirish, germetikligini tekshirish. Ishlatilgan asboblarni yuvish va sterillashga tayyorlash. Ishlatilgan jihozlarni dezinfeksiya va sterilizatsiya qilish hamda utilizatsiya qilish SSV buyrug'i asosida biladi va ko'nikmalarga ega bo'ladi.	7,5 %	3 ta

6	O'tkir yurak-tomir yetishmovchiligi.	Yurak qon -tomir tizimi anatomiyasi va fiziologiyasi .O'tkir va surunkali yurak yetishmovchiligi sabablar, klinik formolari va belgilari. O'tkir o'ng qorincha yetishmovchiligi. Arterial gipertoniya, gipertonik krizlar, miokard infarkti, stenokardiya, o'tkir miokardit, og'ir aritmiyalar (qorincha fibrillyatsiyasi, paroksizmal taxikardiya, Aritmiyalar. O'tkir yurak yetishmovchiligida kompensatsiya va dekompensatsiya bosqichlari. O'pka shishi Defibrillyatsiya haqida tushuncha. Defibrilyatorni qo'llash prinsipi va ko'rsatmalari. Defibrillyatorni ishga tayyorlash. Mavzu bo'yicha bemorlarni namoyish qilish va tahlil etish. Pulsni aniqlash va arterial bosimni o'lchash. EKG o'tkazishda ishtirok etish. Yurakni eshitish nuqtalari. Bemorlar holatini kardiomonitorda kuzatish. O'tkir yurak tomir yetishmovchiligida reanimatsiya va intensiv terapiya choralari. Yurak to'xtaganda reanimatsiya. Ishlatilgan jihozlarni dezinfeksiya va sterilizatsiya qilish hamda utilizatsiya qilish SSVni. buyrug'i asosida biladi va ko'nikmalarga ega bo'ladi.	22,5 %	9 ta
7	Shok holatlarida reanimatsiya va intensiv terapiya	SHok haqida tushuncha. SHok turlari. Shok sabablariga ko'ra klinik manzarasi. Turli etiologiyali shoklarda (anafilaktik shok, kardiogen shok ,travmatik shok,gipovolemik,septik va infeksiyon – toksik shoklar,kuyish shoki,gemoragik, Gemotransfuzion shok,sitratli shok, pirogen shok, kechiktirib bo'lmaydigan yordam, reanimatsiya va intensiv terapiya xususiyatlari. SHok holatidagi bemorlarni parvarish qilish xususiyatlari. qon bosimi, puls, nafas olish tezligini o'lchashni; SHokda kechiktirib bo'lmaydigan yordam tadbirlarini o'tkazishni; Gemodinamik varaqani to'ldirishni biladi va ko'nikmalarga ega bo'ladi.	17,5 %	7 ta
8	Koma holatlarida reanimatsiya va intensiv terapiya	Koma haqida tushuncha. Turlari koma holatlarida (giperglikemik koma,gipoglikemik koma, jigar komasi va uremik komalar,meningeal koma,toksik koma,epileptik koma,alkogol komasi,). Sabablariga ko'ra klinik manzarasi.	2,5 %	1 ta

		Birlamchi va ikkilamchi komalar. Koma bosqichlari. Turli komalarni laborator diagnostikasi. Ularda kechiktirib bo'lmaydigan yordam, reanimatsiya va intensiv terapiya xususiyatlari. Koma holatiga tushgan bemorlarni parvarish qilish xususiyatlari Komada kechiktirib bo'lmaydigan yordam tadbirlarini o'tkazishni; Koma holatidagi bemorlarni namoyish etish. Gemodinamik kuzatuv o'tkazish va qayd etish. Koma holatlarida intensiv terapiya o'tkazishda qatnashish. Bemorlarni parvarishlash. Glazgo shkalasi bilan komatoz holatni aniqlashni biladi va ko'nikmalarga ega bo'ladi.		
9	O'tkir zaharlanish, cho'kish, bo'g'ilish va boshqa shoshilinch holatlar.	Zaharlanish haqida tushuncha. O'tkir ekzogen zaharlanish sabablari va turlari. Zaharlanishning o'tkir va surunkali turlari. O'tkir zaharlanish tasodifiy va qasddan bo'lishi. Kasbkorga aloqador zaharlanishlar .Kislota va ishqorlardan, ovqatdan zaharlanishlar. Dorilardan, alkogoldan va is gazidan zaharlanishlar; Zaharlanish natijasida organizmda kelib chiqadigan patologik holatlar. Cho'kish, bo'g'ilish va zaharlanishlarda kechiktirib bo'lmaydigan yordam va reanimatsiya tadbirlari. Intensiv davolash xususiyatlari, infuzion terapiya, detoksikatsiya. Zaharni organizmdan zudlik bilan chiqarish usullarini o'rganish va mashq qilish. Me'dani yuvish. Me'daga og'iz va burun orqali zond kiritishni; Yuqori nafas yo'llarini tozalashni; Tozalovchi va sifonli huqnalarni o'tkazishni. Antidotlarni yuborish. Gemodinamik varaqani to'ldirish. Bemorni parvarishlash. Ishlatilgan jihozlarni zararsizlantirishni biladi va ko'nikmalarga ega bo'ladi.	2.5 %	1 ta

V. Baholanadigan kognitiv ko'nikmalar va taqsimoti

T/r	Kognitiv daraja	Izohi	Ulushi (%)
1.	Bilish	Fanga doir nazariy ma'lumotni, atama va qoidalarni eslab qolish, tushunish, nazariy jihatdan tahlil qila olish	25 %
2.	Qo'llash	O'zlashtirgan nazariy bilim va tushunchalarni yangi kontekstlarda (ta'limiy, muammoli vaziyat va pedagogik-psixologik holatlarda) ishlata olish	50 %
3.	Mulohaza qilish	Muayyan faktlar, dalillar va normalarni mantiqiy bog'liq tarzda tahlil qilib, jarayonlarning ketma-ketligini farqlab, vaziyatni analiz qilib, xulosalar chiqara olish	25 %

VI. Test turlari va taqsimoti

T/r	Test turi	Izohi
1.	Y1	To'rtta variantdan bittasi to'g'ri bo'lgan muqobil javobli yopiq test
2.	Y2	Tartiblangan bir nechta javoblardan to'g'rilarni topishni talab qiladigan muqobil javobli yopiq test
3.	Y3	Moslashtirishni talab qiladigan yopiq test
4.	Y4	Gap yoki jarayonlarni to'g'ri ketma-ketlikda joylashtirish talab etiladigan yopiq test

VII. Baholash mezoni va ajratilgan vaqt

Test topshiriqlari umumiy 80 ball bilan baholanadi.

Har bir to'g'ri javob 2 ball, noto'g'ri javob esa 0 ball bilan baholanadi.

VIII. Imtihon tartibi

Taqiqlangan vositalar: imtihon vaqtida mobil telefon, aqlli soat, planshet yoki elektron eslatmalardan foydalanish qat'iyan man etiladi.

Axloq va intizom: nusxa ko'chirish, yordam so'rash yoki yordam berish, imtihon davomida gaplashish, ruqsatsiz chiqish kabi holatlar taqiqlanadi.

Nazoratchi qoidabuzarlikni aniqlaganda, uni rasmiylashtirib, tinglovchini testdan chetlashtiradi va natijasi bekor qilinadi.

IX. Inklyuziya va moslashtirish

Alohida ta'limga ehtiyoji bor talabgorlar uchun qo'shimcha 15 % vaqt beriladi. Shuningdek, topshiriqlarning berilish shakli va turi ham ularga mos va qulay shaklda taqdim etiladi.

Ko'rish sohasida imkoniyati cheklangan talabgorlar savollarni o'qib berishi uchun maxsus texnik yordamchi bilan kelishiga ruqsat etiladi, faqat savolning to'g'ri javobini aytishi mumkin emas.

X. Tavsiya etilgan adabiyotlar

1. Hamraev A.J., Hamedova M.A. Xirurgiya. Toshkent. “O‘qituvchi” nashriyoti. 2002 yil
2. Hamraev A.J. Xirurgiya va reanimatsiya asoslari – “Zar qalam” nashriyoti 2008 yil.
3. Bekmurodova M. Jarrohlik va reanimatsiya asoslarida hamshiralik ishi. Toshkent 2005 yil.
4. Sh.E. Hamroyeva. “Anesteziologiya va reanimatsiya asoslari” “Nurli qalblar” nashriyoti 2024 yil.